

عنوان مقاله:

شیوه های تخلص به مدح و ملاک های نقد آن در قصیده

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش زبان و ادبیات فارسی، دوره 14، شماره 41 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسنده:

زهره احمدی پوراناری - استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان

خلاصه مقاله:

تخلص در قصیده به معنی گریز زدن از مقدمه به متن اصلی است. تخلص از خش های مهم قصیده به شمار می رود و از کاربرد ادبی آن در بلاغت با عنوان حسن تخلص یاد شده است. قصیده سرایان نیز از اهمیت آن آگاه بوده، در گریز به مدح از شیوه های متعدد و متنوع ادبی بهره برده اند. در این تحقیق ابتدا با بررسی کامل اشعار قصیده سرایان برجسته قرن 5 و 6 از جمله فرخی سیستانی، عنصری، منوچهری و انوری و با توجه به قصاید دیگر قصیده سرایان برجسته ادب فارسی، شیوه های تخلص به مدح معرفی شده تا روشن گردد که قصیده سرایان با چه شگردهایی مقدمه را به مدح پیوند زده اند. همچنین ملاک های نقد تخلص به مدح، در کتب بلاغت بررسی شده تا روشن گردد دیدگاه بلاغیون درباره نقد تخلص به مدح چه بوده است. نتیجه این تحقیق که به شیوه تحلیل و توصیف انجام شده است، نشان داد که علمای بلاغت در نقد تخلص قصیده، به حفظ شان و مقام ممدوح، مناعت طبع شاعر و بلاغت کلام، به ویژه انسجام سخن، توجه فراوان داشته اند. مهمترین شیوه های تخلص به مدح نیز بهره گیری از صنعت های بیانی از جمله تشبیه و حسن تعلیل و امکانات روایی به ویژه فضا سازی بوده است. همچنین معلوم شد که موضوع مقدمه در کیفیت تخلص به مدح موثر است؛ چنان که قصایدی که با شکوه و شکایت شروع شده اند تخلص به مدح آن جلوه ای ندارد و اغلب با تقاضا و خواهش به مدح انجامیده است.

کلمات کلیدی:

بلاغت، قصیده، تخلص، حسن تخلص

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/994119>

